

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 16 października 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.51.2023.GK

Pan
Sylwester Pajęcki
Dyrektor
Wrocławskiego Centrum
Opieki i Wychowania
Placówki nr 13
we Wrocławiu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 21 - 23 sierpnia 2023 r. na podstawie art. 122 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2023 r. poz. 1426 ze zm.) dalej zwanej „ustawą”, w związku z art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Grzegorz Kownacki - starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolerów oraz Emilia Molska – Kaźmierczak - starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym we Wrocławskim Centrum Opieki i Wychowania Placówce nr 13 we Wrocławiu z siedzibą przy ul. Kołłątaja 31/3, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką”.

Przedmiotem kontroli była ocena działalności jednostki w zakresie dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej, przestrzegania praw dziecka oraz zgodności zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi, w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy w okresie od 1 sierpnia 2022 r. do 21 sierpnia 2023 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 czerwca 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2023 r. W okresie objętym kontrolą, odpowiedzialnym za realizację zadań w ocenianych obszarach był Pan Sylwester Pajęcki pełniący funkcję dyrektora Placówki.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Stwierdzone nieprawidłowości nie spowodowały skutków w zakresie ostatecznej realizacji zadań, a ich przyczyną była błędna interpretacja przepisów.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 61. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe osób zatrudnionych w Placówce, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez dyrektora Placówki.

(dowód: akta kontroli str. 68)

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Zgodnie z decyzją Wojewody Dolnośląskiego nr PS-IS.9423.65.2014 z dnia 13 października 2014 r. (ze zm.), kontrolowana jednostka jest placówką opiekuńczo – wychowawczą łączącą zadania placówki opiekuńczo – wychowawczej typu interwencyjnego i socjalizacyjnego z regulaminową liczbą 12 miejsc.

W dniu kontroli w Placówce umieszczonych było 13. dzieci. Analiza ewidencji wychowanków w kontrolowanym okresie wykazała, że powtarzającą się sytuacją było przekroczenie liczby miejsc wskazanej w ww. zezwoleniu Wojewody Dolnośląskiego. Jedna sytuacja była uzasadniona w świetle art. 103 ust. 1 pkt 3 ustawy oraz jedna dotyczyła wychowanki będącej obywatelką Ukrainy, której fakt przebywania w Placówce nie wliczał się do limitu miejsc w świetle obowiązującej zgody wojewody, o której mowa w art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j.: Dz.U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm). Pozostałe przypadki stanowiły nieprawidłowość. Podkreślenia wymaga, iż organ wykonawczy Miasta Wrocławia kierując ww. dzieci pomimo braku w niej miejsc, naruszył przepisy ustawy. Zaznaczyć należy, iż w tym czasie Placówka nie posiadała zezwolenia wojewody, o którym mowa w art. 95 ust. 3a ustawy, pomimo wystąpienia okoliczności umożliwiających ubieganie się o ww. dokument.

W wyniku kontroli przestrzegania przepisu art. 35 ust. 1 ustawy stwierdzono, iż umieszczenie w Placówce dzieci nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu, a przebywający w niej na dzień kontroli wychowankowie byli w wieku powyżej 10. roku życia.

Obowiązkiem wynikającym z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720), zwanym dalej „rozporządzeniem”, jest prowadzenie w placówce opiekuńczo – wychowawczej ewidencji dzieci, która zawiera informacje we wskazanym obszarze tj. imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia dziecka, adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka, aktualny adres zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów prawnych.

W toku kontroli stwierdzono, iż dane w ewidencyjnym zakresie dotyczące dzieci umieszczonych w Placówce (oraz innych placówkach opiekuńczo – wychowawczych obsługiwanych przez Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania) znajdowały się w „Księdze wychowanków” prowadzonej we Wrocławskim Centrum Opieki i Wychowania będącym jednostką obsługującą w ustawowym znaczeniu. Fakt ten stanowi nieprawidłowość.

Zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej albo do regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej sporządza się diagnozę psychofizyczną dziecka. W toku kontroli stwierdzono, iż dla przebywających w Placówce podopiecznych sporządzono powyższy dokument. Merytoryczna ocena przedłożonych diagnoz wykazała, że zawierały one informacje na temat: mocnych stron dziecka, przyczyn kryzysu w rodzinie, relacji dziecka z otoczeniem, rozwoju dziecka. Ponadto diagnoza zawierała dodatkowe wskazania do pracy pedagogicznej, pracy z rodziną dziecka, usamodzielnienia dziecka w zakresie czynności samoobsługowych i funkcjonowania w przestrzeni społecznej w życiu codziennym. Diagnozy sporządzane były przez pedagoga i psychologa. Podkreślenia wymaga, iż przedmiotowe dokumenty zawierały szczegółową analizę diagnozowanych obszarów i wskazania/wnioski, które pozwalały na pełne wykorzystanie w tworzonych na kolejnym etapie planach pomocy dziecku. W miarę potrzeb diagnozy podlegały aktualizacji.

W świetle § 15 i § 17 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia oraz art. 100 ust. 1 ustawy dla dzieci opracowano plan pomocy, który zawierał wymagane rozporządzeniem elementy. Plan pomocy dziecku dalej zwany „planem”, określał cele oraz działania krótkoterminowe i długoterminowe (uwzględniając wiek dziecka, jego możliwości psychofizyczne, sytuację rodzinną i przebieg procesu przygotowania do usamodzielnienia) oraz zawierał cel pracy z dzieckiem. Plan uwzględniał wskazania wynikające z ww. diagnozy psychofizycznej. Ponadto sporządzano okresowo sprawozdania z jego realizacji, z których wynikała informacja o aktualnym etapie realizacji poszczególnych działań pomocowych podjętych wobec dziecka. Plan był modyfikowany nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Przedmiotowy dokument był sporządzony i realizowany przez wychowawcę we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny –we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną. Opracowując plan, stosownie do okoliczności, rozwoju psychicznego i fizycznego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości dziecka, uwzględniano jego zdanie.

Dla wychowanków kontrolowanej jednostki prowadzone były karty pobytu zawierające informacje w zakresie, o którym mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia. Karty pobytu uzupełniane były nie rzadziej niż co miesiąc (dot. dzieci nieumieszczonych interwencyjnie), a zawierane w nich informacje pozwalały na czytelne ustalenie aktualnej sytuacji dziecka przebywającego w Placówce, w tym pracy z rodziną na rzecz jej reintegracji.

Weryfikacja przestrzegania obowiązku podjęcia działań, o których mowa w § 5 rozporządzenia, w sytuacji stwierdzenia nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Placówce wykazała, iż w kontrolowanym okresie w związku z wystąpieniem takich zdarzeń, dyrektor przeprowadzał postępowanie wyjaśniające, a następnie powiadamiał o tym w ciągu 24 godzin rodziców albo opiekunów prawnych dziecka, Policję, sąd, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka (w przypadku zaistnienia tego faktu) oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

Kontrola przestrzegania przepisów art. 93 ust. 4 pkt 3 oraz art. 100 ust. 3 ustawy wykazała, iż w analizowanym okresie podejmowane były w szerokim zakresie działania mające na celu podtrzymywanie kontaktów dziecka z rodziną biologiczną i w sytuacji temu sprzyjającej zakończenie jego pobytu w pieczy zastępczej i powrót do rodziny. Z prowadzonych w Placówce dokumentów, w tym karty pobytu, kwestionariusza rozmów z rodziną oraz działań inicjowanych przez psychologa, pedagoga, wychowawców i pracownika socjalnego jasno wynikało, iż rodzice podlegali szeroko rozumianej pedagogizacji w zakresie umożliwiającym starania o powrót dziecka z pieczy. Wychowankowie byli urlopowani do domów rodzinnych (w przypadkach to umożliwiających) oraz utrzymywali kontakt telefoniczny i bezpośredni z osobami bliskimi. Rodzicom zagwarantowano warunki do odwiedzin dzieci w Placówce, jednak nie korzystali oni aktywnie z tej możliwości. W diagnozach psychofizycznych dziecka zawierano wskazania do pracy z rodziną na rzecz jej reintegracji, co było w czytelny sposób uwzględniane przez wychowawców w tworzonych planach. Istotne znaczenie miały także działania podejmowane przez pracownika socjalnego Placówki w oparciu o plan pracy socjalnej uwzględniający specyfikę problemów wykazywanych przez rodzinę.

Ponadto pracownicy Placówki podejmowali współpracę z przedstawicielami jednostek instytucjonalnych, w szczególności z: asystentem rodziny, kuratorami, pracownikami ośrodka pomocy społecznej oraz sądami. Współdziałanie z ww. przedstawicielami miało na celu aktualizację informacji na temat rodzin biologicznych dzieci, ich warunków socjalno-bytowych oraz diagnozę zmian poczynionych przez rodziców, umożliwiających powrót dzieci

do rodziny. Podkreślenia wymaga, iż pomimo podejmowanych działań w przedmiotowym zakresie, powrót wychowanków do rodzin biologicznych był utrudniony z uwagi na zmienny charakter współpracy rodziców z Placówką, w tym spowodowany występowaniem uzależnień, ujemnego stylu funkcjonowania na płaszczyźnie społecznej oraz rozbieżności pomiędzy deklarowanymi zobowiązaniami, a faktycznie podejmowanymi działaniami.

(dowód: akta kontroli str. 21 – 52, 68 - 69)

Analizując przestrzeganie przez kontrolowaną jednostkę przepisów art. 136, art. 137 i art. 138 ust. 1 ustawy dotyczących organizacji i dokonywania okresowej oceny sytuacji dziecka w placówce stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą realizowano powyższe. Kontroli poddano okresowe oceny sytuacji dziecka dokonane w 7. terminach tj. 28 września 2022 r., 30 września 2022 r., 19 października 2022 r., 2 listopada 2022 r., 22 marca 2023 r., 19 kwietnia 2023 r. oraz 26 kwietnia 2023 r.

O terminie okresowej oceny sytuacji dziecka Placówka powiadomiła organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, możliwych do zaproszenia rodziców, a także w uzasadnionych przypadkach asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka oraz ośrodek adopcyjny. Zespół dokonał analizy sytuacji każdego wychowanka zgodnie z ustawowo określonym celem. We wszystkich przypadkach sporządzono wnioski o zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przekazano je skutecznie do właściwego sądu oraz w uzasadnionych przypadkach do ośrodka adopcyjnego, odpowiedzialnego za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego. Okresowe oceny były dokonywane w miarę potrzeb, nie rzadziej niż co pół roku, spełniając wymóg wskazany w art. 138 ust. 1 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 53 - 54)

W świetle art. 100 ust. 4 ustawy dyrektor dokonał zgłoszeń informacji do ośrodka adopcyjnego o dzieciach przebywających w Placówce z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Sytuacja ta dotyczyła 2. rodzeństwa.

W trakcie kontroli stwierdzono, że zgodnie z §17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia prowadzono dla każdego dziecka arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych. Ponadto w dokumentacji dzieci znajdowały się w świetle § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa i pedagoga, z opisem ich przebiegu.

Postępowanie kontrolne wykazało, iż w kontrolowanym okresie nie wystąpiła sytuacja w postaci opuszczenia Placówki przez wychowanków w wyniku usamodzielnienia, o którym mowa w ustawie. W stosunku do 1. wychowanki w niej przebywającej rozpoczęty został ten

proces poprzez wskazanie przez usamodzielnianą osobę, która podjęła się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawienie pisemnej zgody tej osoby. Opiekun usamodzielnienia w świetle art. 145 ust. 3 ustawy został zaakceptowany przez dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu - miasta na prawach powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie. W 1. przypadku opisywany proces usamodzielnienia nie został zainicjowany w rzeczonym zakresie z uwagi na przebywanie wychowanka na długotrwałej ucieczce z Placówki. Na dzień kontroli nie wystąpiła jeszcze konieczność opracowania przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia indywidualnego programu usamodzielnienia.

W Placówce przestrzegany był przepis § 12 ust. 2 rozporządzenia w postaci przeprowadzenia obchodu przez osoby pracujące z dzieckiem, sprawujące opiekę w godzinach nocnych w Placówce co najmniej trzykrotnie w ciągu nocy, a fakt ten był dokumentowany w prowadzonym „*Raporcie godzin nocnych – Placówki nr 13, Kollątaja 31/1*”.

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, nakazującego comiesięczne wypłacanie dzieciom od 5. roku życia, kwot pieniężnych do własnego dysponowania, których wysokość nie była niższa niż 1 % i nie wyższa niż 8 % kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy, Placówka spełniła rzeczony wymóg. Dzieci potwierdzały odbiór pieniędzy, a fakt ten dokumentowano.

W toku kontroli stwierdzono, iż w świetle art. 97 ust. 1 i 1a ustawy Pan Sylwester Pajęcki kierował Placówką pełniąc funkcję dyrektora przy pomocy wyznaczonych osób. Kwalifikacje dyrektora Placówki, o których mowa w art. 97 ust. 3 ustawy były zgodne z obowiązującym wymogiem. Ponadto analiza akt osobowych dotyczących spełnienia przez osoby pracujące z dziećmi w Placówce wymogu w obszarze kwalifikacji zawodowych, o których stanowi art. 98 ust. 1 i ust. 3 ustawy, potwierdziła zgodność w rzeczonym zakresie. Kontrolując przestrzeganie przepisu art. 99 ust. 5 ustawy stwierdzono, iż zatrudnione w Placówce osoby do obsługi spełniły wymóg w postaci braku skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz były zdolne do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do tej pracy.

W trakcie kontroli zweryfikowano przestrzeganie przez Placówkę przepisu art. 4 pkt 1 – 11 ustawy. W czasie podejmowanych czynności w kontrolowanej jednostce fizycznie przebywało 2. wychowanki, w tym 1. realizująca program praktyk zawodowych w ramach

profilu nauczania – gastronomia oraz 1. przyjęta do Placówki w dniu 25 lipca 2023r. Pozostali wychowankowie z uwagi na przerwę wakacyjną byli urlopowani do domów rodzinnych, osób bliskich, a także uczestniczyli w wypoczynku zorganizowanym. Z dostępnej i przeanalizowanej dokumentacji wynikało, że w Placówce przestrzegano praw dziecka. Wychowankowie uczestniczyli aktywnie w jej życiu, uwzględniano zdanie podopiecznych w sprawach ich dotyczących, podtrzymywano kontakty z osobami bliskimi. Podkreślenia wymaga, iż kontrolowana jednostka tworzyła dzieciom warunki do rozwijania zainteresowań, zabezpieczono wychowanków w artykuły spożywcze, higieniczne, warunki mieszkaniowe, w tym decyzyjność w sferze wystroju swoich pokoi. Ponadto wzmacniano społeczność wychowanków nadając podopiecznym (oraz rodzicom) uprawnienie do skorzystania z „trybu odwoławczego” od decyzji osób z nimi pracujących, poprzez zgłoszenie swoich uwag ostatecznie rozstrzygającemu w sprawie dyrektorowi Placówki.

Podopiecznym zapewniano stabilne środowisko wychowawcze. Zaznajomiono ich z miejscem zamieszkania, opiekunami i pozostałymi osobami pracującymi w Placówce, schematem dnia. Ponadto dzieci posiadały swoje pokoje oraz rzeczy osobiste. W ramach przygotowania do samodzielnego życia wszyscy wychowankowie sprząтали swoje pokoje, dbając o utrzymanie ich w czystości. U dzieci rozwijano umiejętności samoobsługowe w zakresie higieny osobistej, przygotowywania posiłków i obróbki termicznej żywności, wykorzystania sprzętu AGD, sprawowania zakupów, przestrzegania zasad bezpieczeństwa w życiu codziennym. Uwzględniając wiek podopiecznych, ich rozwój i możliwości indywidualne, angażowano ich do pomocy przy organizacji uroczystości takich jak ważne wydarzenia w życiu, święta, uczono kultury spożywania posiłków oraz zasad zdrowego żywienia. Wychowankowie posiadali wiedzę na temat swojego pochodzenia, a wychowawcy, pedagog, psycholog, dyrektor podejmowali z nimi rozmowy na ten temat.

(dowód: akta kontroli str. 53, 56 – 70)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym we Wrocławskim Centrum Opieki i Wychowania Placówce nr 13 we Wrocławiu z siedzibą przy ul. Kołłątaja 31/3 stwierdzono następujące nieprawidłowości wymagające wydania zaleceń pokontrolnych:

1. W kontrolowanym okresie, w tym na dzień kontroli w Placówce przebywały dzieci w liczbie większej niż została wskazana w limicie miejsc wynikającym z zezwolenia wojewody na prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej.
2. W Placówce nie prowadzono ewidencji dzieci.

Wobec powyższego wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Przestrzegać limitu miejsc w zakresie liczby dzieci umieszczonych w Placówce.

Podstawa prawna: art. 95 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2023 r. poz. 1426 ze zm.) oraz zezwolenie Wojewody Dolnośląskiego nr PS-IS.9423.65.2014 z dnia 13 października 2014 r. (ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Prowadzić w placówce opiekuńczo – wychowawczej ewidencję dzieci.

Podstawa prawna: § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720) oraz zezwolenie Wojewody Dolnośląskiego nr PS-IS.9423.65.2014 z dnia 13 października 2014 r. (ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.).

Proszę w terminie do dnia **24 listopada 2023 roku** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń przedstawionych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
(kierownik komórki do spraw kontroli)

Grażyna Kawałeczek
.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

E. Marciak
.....
(członek zespołu inspektorów)